

МИНТА, ИНИМЪ ШИ ЛИТЕРАТОРЪ.

№. 2.

ЛѢНІ, 12. ІАНУАРИЕ

1848.

INDIЦЕНАТЪЛ ДН МОЛДОВА.*)

Привілеціе пентръ за попор. кареле маі въртос пъ аре пеатърнаре (съвс преponderаціеі ші інфлвенціеі алтор пѣтері стрѣне, саѣ стѣнд дн контакт къ попорѣ че л'ар ковърші къ а лор індѣстріе, комерц ші авѣдіі), аѣ фост де а пѣрѣре ка піѣе варіере саѣ зідѣрі, че аѣ апѣрат ші аѣ пѣстрат фінца зпор актѣел де попорѣ пічі, прекѣт дн противъ жігніндѣлісе prerogативеле, пі с'аѣ жігніт ші днсамі фінцѣ. Днтре алте привілеціі ші prerogативе, де каре се възкѣрѣ Молдова дѣла стрѣтоші ші дн пѣтереа кърора аѣ пѣстрат фінца са політѣкъ, трекѣнд прін атѣта вѣакѣрі пліне де днтѣмплѣрі ші катастрофе, есте де днсемнат ші леѣзіреа дн прівіреа дрептѣрілор персонале ші але індіценатѣлі: „Ка стрѣніі съ пъ айѣ дрѣт а кѣмпѣра тошіі ші пропріетѣді, фѣрѣ пѣмаі пѣтѣнтѣанѣл ші ачѣіа дн стрѣніі, варі се вор днтѣнтѣтѣні, адікѣ примінд кредінда ортодокѣ, късѣторіндѣсе къ о пѣтѣнтѣанѣ, статорнічіндѣсе дн дарѣ ші лепѣдѣл.

*) Чітіторѣл ва ші алѣтѣра ідеіле десѣшнѣрате ачі лѣнѣтѣ тѣте алтеле, къте се маі скрісерѣ дн матеріа ачѣаста айѣте дн Газетѣ ші маі де кѣрѣнд дн діѣта Ънаріеі.

Red.

дѣсе де орі че протекѣіе стрѣніѣ, вор дѣклара къ воеск а се фаче пѣтѣнтѣні, ші дѣпѣ че вор петрече зече ані дн Молдова ші се вор арѣта вреднічі де асемѣне дрѣт прін пѣртаре, хѣрнічіе ші слѣжвеле кътрѣ патріе, атѣнче прін акт формал ал овѣщедеі адѣлѣрі днтѣрѣт де къртѣіре, лі се хѣрѣзѣше індіценатѣл.“ Се съпѣо ла аша фел де прове ші кондіціі, ка аша днтѣрѣ тѣте фѣкѣндѣсе омоѣені пѣтѣнтѣнілор къ кредінда, къ лімѣа ші къ позіціа са політѣкъ, съ сімпатізеѣе ка тот Молдованѣл ла інтѣреселе патріеі ші але пѣдіеі, ші съ контрівѣзе де о потрѣвѣ ла гревѣдѣіле статѣлі, прекѣт се възкѣрѣ ші де фолосѣріле дрѣтѣрілор четѣдѣне. —

Актѣел де прівілеціі се вѣд дн леѣзіріле тѣтѣрор попорѣлор векі, прекѣт ші кіар дн леѣзіріле лѣі Солон дате Атененілор, че съпѣ дн зрѣтѣтѣреа кѣпріндѣре: „Стрѣніі се пот днчетѣдѣні, дѣпѣ че вор дѣклара къ с'аѣ статорнічѣт пе пѣрѣре дн Атепа къ скоп де а професіона врео тѣіестріе, ші дѣпѣ че вор петрече о време дн дарѣ ші се вор арѣта вреднічі а се фаче четѣдѣні атѣнені прін слѣжвеле ші вравѣріле че вор днфѣдоша лѣпѣндѣсе пентръ патріе, апоі, кънд попорѣл се ва днкрѣдінда ші се ва днѣплека де вреднічіа зѣві асемѣне ші къ шерітѣ зѣ

астфел де хар, ши атвече дичетъденіреа съ пѣ і се деа декът дн зрштѳореа адъ-паре, дакъ песте шесе мii де четъдені дi вор да вотъл дн секрет. Ачеді аша дичетъденігi тотъши пѣ се вор пѣтѣ пѣтi пiчi дерегъторі, пiчi преоді, фъръ пѣтi фii лор, дакъ вор фi пѣскъдi дiатр'о четъдеанъ атенеанъ късърорітъ къ стръинъл дѣпъ леде. — Есте ертат фіекъръі четъдеан атенеан а пъръ не зп дичетъденіт дпiнтеа жъдекъторілор пѣтiгi арmodiі, дакъ ва пѣтѣ доведi къ пѣ аѣ фост вped-пiк де асемеде дрiт ши къ дичетъденіреа с'аѣ фѣкѣт дппротiва лецілор. — Съ се черчетезе скрiшii дп кондiчiле конскрiпциеі дакъ сънт адевъраді четъдені, ши пѣтеле челор че пѣ вор фi пѣскъдi дiн татъ ши дiн пѣтѣ атенені съ се щѣаргъ.“

Дп пѣтереа злор аша феліс де прiвiлеціи ши прерогативе гърънтъітоаре пiцiлор vedem къ тѣлте попорѣ, кiар съзсзепанитате стръинъ афлъндѣсе, аѣ вiедъіт ши с'аѣ цiнѣт прiн веакърі. Аша vedem не зпгърі сънт Австриа, не молдо-ромъні съз Търчiа шчл.; ши дiн протiвъ стiнсе попоареле ачеле че ш'аѣ пердѣт але лор прiвiлеціи, ажъпгънд прiн контакт неміж-лочіт а се амалгата де попоареле че аѣ дѣкълкат дрептъциле лор четъдене. —

Оаре чiне мiаѣ пропѣс, къ маі де фолос ар фi а се десѳiнда ледеа індiцератъ-лѣі ши прерогатива апроприаціеі де пѣтѣнт, че есістеск пѣтѣ астъзi дп лецізі-рiле патрiеі, прекъм се къпрiнде дп ко-дiка чiвiлъ ла §. 45 ши дп регламентъл органик ла кап. ІХ. Анекса літ. Х., ши къ съ фiе словод фіекъръіа стръин а къмпъра тошii дп Молдова, фъръ а се дппѣтѣ-тени. — Къ ачѣастъ пропосiціе незнiндѣ-чъ респѣнд; къ дакъ с'ар обори лецізіреа

дппѣтѣтениреі чеа пѣтѣ актiа ши с'ар десѳiнда прерогатива че дѣ дрептате пѣ-маі пѣтѣнтѣанълѣі молдован ши челъі дп-пѣтѣтенит а пѣтѣ авеа проприетате де тошii, ши а се дпгъдѣі тѣтѣрора ши пѣ-тѣтени ши стръині, ортодоксі ши неор-тодоксі, съ пѣтѣ къмпъра пѣтѣнтъл Мол-довеі, ар фi кiар політик фѳарте вѣтѣтѣ-торіс пентрѣ молдовені, лъндѣсе амінте посіціа де фадъ дп каре се афлъ Молдова ши молдовені, свъццi дп прiвiреа стърѣі лор політiче атърѳреі ши інфлѣнциеі дiн афаръ, шчл.; еар дп прiвiреа стърѣі лор дiн пѣзптрѣ фъръ врео індѣстрие, търці-пiгi пѣтiа дп пѣгъл лор чел греоіѣ, връз-дъріле кърѣіа сънт свъссе ла атѣте прi-теждiі ши нефаворърі але тiмпѣрiлор апъ-лѣі, дѣкѣт вѣзпъндѣшii продѣктеле врѣте (дакъі прiсѳесек), і ле къмпърѣ жiдовъл фактор де а тѣлъ къ предъл кът се пѣте маі дпжосіт, (къчi комерцъл лѣі се тър-цінеце ка ши ал попоарелор помaде дп сат, дп търгъл вechiн, ши тѣлт пѣтѣ ла Галаці), адеце пѣі ажъпце монета къпъ-татъ де ашi къмпъра манѳактъріле стръи-не, къ каре се дпвракъ, фѣкѣте ши аче-сте пѣте кiар дiн продѣктеле лѣате дела дѣжсѣл, ши вѣндѣте іаръшii лѣі къ пре-църі дпсѣтiте. Нѣ департе де ачѣастъ посіціе стаѣ тѣлгi кiар ши дiн ачѣіа дiн пѣтѣтени, карii се осевеск ши къ трептѣ-лѣіреа ши къ дпiндереа де пѣтѣнт.

Съ прiвiм не Молдован дiн пѣтѣл індѣстриеі ши ал комерцълѣі, чеі ліпсеск, дптр'о старе, дп каре непѣтѣндѣшii дп-тiмпiна келтѣеліле, ажъпце дп тѣте зiле-ле ла невое а се дппрѣтѣта ши апоі а вiнде ши пѣтѣнтъл. Съ прiвiм де алтѣ-парте ши не стръині дпдрiтѣвiдi дп вiіто-рiѣ а пѣтѣ къмпъра пѣтѣнтъл ачѣстѣіа;

стръині, каріі, пе де о парте продръктеле че кѣмпъръ дн Молдова ла фаврикъ пѣте днсъші іі, сеаѣ кѣ а лор навігаціе днкънцітърнд лѣмеа, ле прекъпескъ дн тот кнпѣл ші кѣщигъ ла тн ван о тіе; кѣнд Молдовамъ стѣ пѣмаі пе лѣогъ жѣгъл воілор сеі, осевіт дн дара са де комвоікаціа челеіалалте лѣмі, амѣціт ші пѣте асѣпріт дн дараверіле саме де стръині, вѣрѣдї пнптре дѣпшіі маі тѣлт декѣт пѣогъ акѣт кѣ дрігѣл а лі пѣтѣ кѣмпѣра пѣтѣнтѣл; днтрѣв кѣдї ані вор трече, пѣогъ кѣнд сѣ vedem реалізатъ дн Молдова фавѣла шерпелѣі кѣ аріціѣл прііміт дн газдѣ, адікѣ сѣ vedem пе Молдовені ретамшї фѣрѣ де пѣтѣнт ші прнп зртаре лнпсідї де дрепѣрї ші де деарѣ; лнпсідї зїк, пѣогъ шн де дрітѣрїле політіче, пѣнтрѣ кѣ пѣ се чере а фї пѣмаі воіерїѣ cade, дарѣ шн мошнпаш*), шн дакѣ 'мі ва лнпсі ачеастѣ днп зртѣ, адікѣ пѣтѣнтѣл че пеаѣ днпѣт дела стрѣтмошї пѣогъ асѣзїл, атѣнче ам пердѣт тоате, трекѣнд шн дрепѣтѣдїле теле політіче ла чел че маіаѣ кѣмпѣрат пѣтѣнтѣл; шн апої днпсілат Молдованѣл де асѣпрїрїле сѣжѣгѣторїлор сеі стръині, ар vede жѣкѣндѣсе шн кѣ дѣпсѣл рола, кѣ ре одїніорѣ сѣ жѣка дн Lacedemona днптре спартанї шн ілоцї, асѣпра кѣрора, днпмѣлндѣсе фѣчеа сѣжѣгѣторїі шн вѣлѣтѣре, сеаѣ прекѣт vedem дн зїмеле поастрѣ сѣфернд фелачїі шн кофдїі Еціпѣтѣлї кѣзѣдї сѣпт араві, еар гїазрїі сѣпт османї, сеаѣ кѣт ера одїніорѣ іоваціі сѣпт зогѣрї шн сѣнт полонї шн дн Амерїка індіѣенї

*) Боіерїѣ cadé пе тѣрече, іар пе ромѣніа арделеанѣ vine „nemem de o касѣ, чершїторїѣ де пасѣ, саѣ nemem domn mare, nimic нѣ are.“ Ped.

шн колонїі сѣпт пропрїетарїі Еѣропей; пе лѣогъ кѣре ачесте тоате, кѣт вор прїві ачѣнці стръині пе молдован, кѣт вор кѣцѣта деспре дѣпсѣл шїл вор трата шн кѣт вор прїі дѣреї шн дрепѣрїлор пажїовале, лесне поате прїчепе фїе-чїне. Овопрїеа знеї асѣмене леѣїзїрї ар пѣне пе стръині дн посїдїе де а фаче дн Молдова о лѣаре де царѣ прнп ванї (conquete rescunїaїre), аша прекѣт одїніоарѣ Пелопе дн Ана (Morea де асѣзї). Пїлдѣ нн фїе шн асѣзї стръинї ачїа локвїторї дн Молдова сѣ пѣме де сѣдїдї, карїі дѣпѣ тратате пѣ аѣ алт дрїт, фѣрѣ пѣмаі а фаче пегод кѣ дерѣдїката, кѣ тоате ачесте іі шїаѣ фїлѣт пропрїетѣдї де касе, де дѣгѣне шн де вїі, шн кѣнд вїп дн контакт кѣ пѣтѣнтенїі, фак дн пѣтереа протекѣїі лор стат дн стат; кѣчї е кѣпоскѣт фїе-кѣрѣїа че днсетнеазѣ леѣїле дѣреї шн авторїтатеа гѣвернѣлї дн прївїреа лор, карїі сѣв vandїера протекѣоратѣлї лор онѣпѣндѣсе окѣртѣїреї локале, стрїгѣ ка оаре-кѣнд Павел: „Еѣ сѣпт четѣдеан роман!“ шн фак апел ла чѣзарїі лор; кѣнд де алѣ парте пѣ се сѣїеск кѣ орї че кнп а апѣка днп тѣна пѣтѣнтенїлор тот комерѣдѣл шн спекѣлаціїле дѣреї. Пїлдѣ нн фїе шн жїдовїі, кѣрора днвоїндѣлїсе а авѣ пѣмаі касе шн дѣгѣне, аѣ ажѣнс а кѣпрїнде тѣте злїдѣле Іашѣлї, рѣтѣнд асѣзї обїект де історїе, адѣчере амнїте, кѣ одїніорѣ се афла пѣгѣдеторїі крѣщїні дн Іашї, еар анѣма пѣмаі жїдовї. Че днкеїере рѣтѣне а фаче шн деспре пѣтѣнтѣл Молдовеї, кѣнд лі с'ар днвої зпора ка ачестора сеаѣ шн алтор капїталїдї стръинїал кѣмпѣра? шн карїі маї ла зртѣ шн ар пѣтѣ адѣче шн колонїі стрѣїне. Вечнїкѣ тѣлѣтїтѣ фїе гѣвернѣлї пострѣ, днтрѣ а

кървѣа дѣделепте кѣвзѣнде ла тѣте дѣ-
прецѣврѣрѣле аѣ афлат Молдова паладѣла
пѣзѣреѣ кѣ нежѣгѣре шѣ апѣрареа прѣвѣле-
цѣмор сале, кѣ кѣ дѣѣѣше пѣрѣнтеаскѣ
прѣвѣнд деспоѣерѣле, че фѣчеа жѣдовѣ ка
arendatorѣ прѣн сате локѣиторѣлор дѣреѣ,
п'аѣ прецетат а лецѣѣ ка маѣ мѣлт сѣ пѣ
лѣ фѣе ертат а цѣне арѣнзѣ шѣ а локѣѣ прѣн
сате, скѣѣѣнд не вѣетѣл локѣиторѣѣ де мѣ-
щеле ачесте фараонѣче, че'ѣ сѣѣеа сѣѣе-
ле шѣ фѣчеа апоѣ парте шѣ пропрѣетарѣѣ-
лѣѣ, че дѣ адеврѣ маѣ мѣлт се пѣгѣвѣа
декѣт се фолосѣа, кѣчѣ тот комердѣл са-
тѣлѣ шѣ стареа сѣтеанѣлѣ интра не пе-
сѣмѣте дѣ мѣна жѣдовѣлѣ, кареле сѣ ко.
respѣндеа кѣ капѣталѣстѣѣ жѣдовѣ аѣ resi-
denцѣѣ цѣѣтале, ачешѣѣа кѣ аѣ капѣталѣѣ
шѣ асѣѣа кѣ ачѣѣ дѣн капѣталѣѣле Европѣѣ,
карѣѣ аѣ ажѣнс а фѣ асѣѣѣ дѣмпѣрадѣѣ сеаѣ
маѣ кѣар зѣнѣ монетеѣ, че есте первѣл лѣ-
крѣрѣлор, шѣ кѣрора аѣ ажѣнс а фѣ датѣре
алте статѣрѣ маѣ марѣ декѣт Молдова.

С'ар пѣтѣ зѣче кѣ дѣндѣсе воѣе стрѣ-
нѣлор сѣ не кѣмпере пѣмѣнтѣл не вор
да предѣрѣ марѣ. Шѣ че фолос вом авѣ
дѣнтрѣ ачѣаста? Nѣмѣкѣ. Пѣнтрѣ кѣ дѣ а-
палоцѣѣ аѣ а се скѣмпѣ шѣ лѣкрѣрѣле, шѣ
еѣ чеаа че кѣмпѣр асѣѣѣ кѣ зѣн ван, а-
тѣнчеа пѣте пѣ мѣ аражѣнде зече. Шѣлѣ
нѣ сѣѣт предѣрѣле де асѣѣѣ, кѣнд даѣ мо-
шѣа мѣа дѣ посѣѣѣ кѣ зѣна сѣтѣ мѣѣ, не
каре маѣ дѣнѣѣте о дам пѣмаѣ кѣ о мѣе,
шѣ маѣ авѣт ерат атѣнче декѣт асѣѣѣ
пѣнтрѣ кѣ пѣ пѣмаѣ пѣ мѣ дѣмпѣрѣмѣтам,
дар авѣам шѣ капѣтал; шѣ еарѣ, вѣнзѣн-
дѣмѣ кѣ орѣ че предѣ мошѣа, адѣкѣ фон-
досѣл мѣѣ де асѣѣѣ чел сѣгѣр, че фак ре-
мѣѣнд пѣмаѣ кѣ ванѣ, сѣпѣшѣ дѣ тот тѣм-
пѣл жѣкѣрѣлор фортѣнѣѣ шѣ а порокѣлѣѣ,
пре карѣѣ не лѣнѣгѣ алтеле пѣ'ѣ пот нѣѣ

спекѣла ка чел стрѣн, кареле мѣаѣ кѣм-
пѣрат мошѣа шѣ мѣ ковѣршеѣе шѣ кѣ
щѣѣнда спекѣладѣѣ? Ел асѣѣѣ се кѣверѣ-
сеѣе не лѣнѣгѣ мѣѣе кѣ спекѣладѣа неѣо-
цѣлѣѣ пре кареа о кѣпоаѣе; дар еѣ, чел
че пѣ о кѣпоск, че фак не лѣнѣгѣ дѣпсѣл?
Еатѣ ресѣлтатѣл: асѣѣѣ, мѣѣе вѣн дѣ дѣм-
прецѣврѣрѣ а перде шѣ капѣталѣл шѣ а ре-
мѣѣе ка фѣѣл чел пердѣт. Сѣте де пѣлде
не адеверескѣ казѣл ачѣаста. Кѣте фамѣлѣѣ
odѣнѣѣрѣ марѣ дѣ патрѣа поастрѣ, преѣѣт
не араѣт ѣсторѣа, с'аѣ стѣнс пѣнтрѣ кѣ ш'аѣ
пердѣт пѣмѣнтѣл; шѣ кѣѣѣ капѣталѣстѣѣ не-
гѣѣдеторѣ аѣ стѣѣт дѣ Молдова, шѣ рѣ-
зѣмѣндѣсе пѣмаѣ дѣ ванѣ, де мѣлт аѣ а-
жѣнс фалѣѣѣ шѣ лѣ с'аѣ стѣнс шѣ помѣнѣреа
лор. Де че сѣ пѣ фѣѣ дѣ посѣѣѣ кѣ дрѣ-
тѣл ескѣзѣв а авѣ пропрѣетатеа, шѣ пѣ-
рѣре стрѣнѣл сѣ мѣ роаѣе ка шѣ пѣлѣ
анѣта кѣ пѣнга лѣѣ а'мѣ цѣѣе мошѣа дѣ
посѣѣѣ, а'мѣ кѣмпѣра кѣ предѣ prodѣктеле,
а'ѣ фѣѣ дѣ окѣѣ о фѣѣндѣ де каре пѣрѣре сѣ
аѣѣѣ невоѣе шѣ сѣ'л ам еѣ трѣвѣтарѣл
мѣѣ, еарѣ пѣ ел не мѣѣе, мѣѣе, поѣмѣѣе
ѣлот сеаѣ Фѣлах; де че сѣ пѣ'мѣ дѣн пѣ-
мѣнтѣл шѣ дѣ пѣтереа прѣвѣлецѣлѣѣ сѣ'мѣ
фѣѣ гѣрѣнтѣѣѣ пѣстрареа лѣѣ ка сѣ пѣ'л
перд, шѣ токмаѣ сѣ пѣ'л пот зѣнор вѣнде
сеаѣ дѣстрѣѣна; кѣнд маѣ вѣртѣс не аѣ-
реа, преѣѣт дѣ Ѣлгарѣа, есте шѣ леѣеа
авѣѣѣѣѣѣѣѣ, а пѣ пѣтеа дѣстрѣѣна дѣла
фамѣлѣѣѣ нѣѣѣ кѣм фондосѣл сеаѣ а'л сѣпѣ-
дѣмпѣрѣѣ, чѣ а'л адѣмѣнѣстра, шѣ пѣмаѣ дѣн
венѣт шѣ дѣн prodѣктѣрѣле лѣѣ се пѣлѣтеск
шѣ датѣрѣѣле. Вѣндереа пѣмѣнтѣлѣѣ кѣ орѣ
че предѣ mare пѣ не поате фѣѣ скѣпаре де
датѣрѣѣ сеаѣ кѣпѣл де а не дѣравѣѣѣ, адѣкѣ
а трѣче дѣла стареа пасѣѣѣ дѣ актѣѣѣ, кѣчѣ
капѣталѣл се перде; дарѣ еѣкономѣа а не
мѣѣсѣра кѣлѣѣѣѣѣѣ, сѣрѣѣнда де алѣѣ парте

а днапта агркултура, industria ши ко-
мерцѣл пострѣ, а фаче ши еѣ капиталѣ
стрѣнѣлѣ, а авѣ ши пѣтѣнтѣл, а ши рѣ-
дика кредитѣл, а дѣшѣнда прип сѣисфора
сеаѣ акції банк націонал, ши а свѣдѣне сѣ-
гвранція, а пѣлѣ леѣиле дѣвиле ши органиче
че дѣгрѣдск ори че оборире а принципѣ-
лор ши а леѣислаѣиѣ реглементаре, дѣтре
каре съот ши прерогативеле апроприаѣиѣ
і а индѣпенатѣлѣ: Дѣтрѣ ачеаста стѣ тѣп-
тѣреа вѣстрѣ.

Кѣ адеврѣт кѣ дѣтр'ѣн стат дѣтѣне,
дѣтр'ѣн стат маре ши пѣтерник че вѣедѣ-
ще дѣтрѣ неатѣрпареа са, ши кареле маї
вѣртос аре невоїе де попѣлаѣиѣ, ка дѣ-
тр'ѣн океан кѣтева рѣжѣри че се реварсѣ,
вѣмїкѣ пѣ дѣсемнеазѣл посевїреа де пѣ-
тѣнтѣл а вѣлѣ пѣтѣр де стрѣни; дѣсѣ е де
щїѣт, кѣ ши аколо недѣпѣтѣнтенїт ши
несѣпѣс леѣїлор дѣреї пѣ і се дѣвоеще
апроприаѣїа. Дар дѣтр'о дѣрїшоарѣ, ка
Молдова, каре авїе свѣлѣ, кѣнд дѣкѣ ло-
кѣиторїї сеї п'аѣ венїт дѣ посїѣїе а пѣтеа
дїне копѣзренѣїе ши а се тѣсѣра кѣ стрѣ-
нї, нїчї дѣ прївїреа индѣстриї, нїчї а ко-
мерцѣлѣ, нїчї а авѣїїлор, преѣтѣм ведет
дѣ статѣрїле челе марї; кѣнд фїїнда са
полїтїкѣ пѣ стѣ пе о вазѣ неклїнтїтѣ а
внїе неатѣрпѣрї; кѣнд е доведїт кѣ ле-
ѣївїрїле ши комбїнаѣїїле номїтїче але внїе
стат маре, фїе де пїлдѣ ал Франѣїї, Ан-
глїї, шчл. шчл., пѣ се пот анлїка ла ста-
тѣл пострѣ, пѣнтрѣ кѣ посїѣїа вѣстрѣ по-
лїтїкѣ пѣ се потрївеще кѣ а ачелора; кѣнд,
пре лѣпгѣ алтеле пѣтѣнтѣл Молдовеї се
афлѣ рѣшлїїт дїп тоате пѣрѣїлѣ, дѣкѣт
аѣ ретас пѣмаї о тїкѣ парте; дакѣ ши
дѣ ачеаста вор пѣвѣлї стрѣнїї, пародїїнд
дѣкѣт одатѣ епоха инѣзрїїї, шиї вор лѣа
вѣтѣнтѣл, обориндѣс леѣеа дѣшпѣтѣл-

тенїреї ши прерогатїва апроприаѣиѣ, дѣ-
трѣ: че пѣтем зїче аѣнѣче де Молдова
поастрѣ ши де соарта молдовенїлор, і де
фолосѣл че ам пѣтѣ аѣента дїп кѣпрїнде-
реа дѣреї де кѣтрѣ стрѣнї? —

ЕПІСКОПѢЛ.

(Ѣрмаре.)

Епїскопѣл рекѣнѣще, кѣ чеа дїптѣе
ши чеа маї греа аса даторїндѣ есте де а
дѣвѣда.*) Ел ши дѣ ачеастѣ прївїндѣ
се дїне стрїнс де регѣла Апостолѣлѣ, ка-
ре зїсесе, кѣ пѣ е вїне а се свѣтраѣе де-
ла сервїдїїл дѣвѣдѣтѣреї дѣещї. Нїчї
одатѣ ѣн адеврѣт епїскоп пѣ се ва сѣїї
а предїка, адїкѣ а тѣлѣтѣчї еванѣелїа ши
челеламте скрїптѣрї, щїїнд преа вїне, кѣ
а дѣвѣда фѣ тотдеаѣна чеа дїптѣе дато-
рїндѣ. Везї вїне кѣ дѣ дѣкѣрсѣл тїмпѣ-
лѣї пе алокѣреа се лѣдї опїнїа, ка ши кѣтѣ
а предїка ар фї маї пре жос де ранѣл
внїе епїскоп, ел дѣсѣ ачеа опїнїе контра-
еванѣелїкѣ о комбѣте кѣ факта, кѣ кѣвѣп-
тѣл ши кѣ есеплѣл челор маї марї вѣр-
вадї аї бесерїчеї, дїнтрѣ карїї тѣлѣї ка е-
пїскопнї, ори патриархї дѣсѣрѣїнаѣї кѣ греле
трѣбї, се дїнеа преа ферїчїдї дакѣ пѣтеа
ши предїка, кѣтѣ дѣнтрѣ алѣїї тѣлѣї маре-
ре Васїліе ши Іоан Гѣрѣ-де-азѣр. Пе епї-
скоп дѣ пѣте скѣтї дѣла фачереа дѣвѣ-
дѣтѣрелор бесерїчещї пѣмаї преа тѣлѣта
дѣкѣрѣкѣтѣрѣ а трѣвїлор дїечесане, пе каре
нїчї дѣкѣт пѣ леар пѣтеа дѣкѣреде алтора.

*) А проповедѣї пе словенеще; а предїка пе
романеще —

Ла асеменеа дптъмпларе ел диспъне дп локъл съѣ върваді пзвмаі прокопсіді, чи ши дпзестраді къ даръа фрѣмосеі ворвїрі (eloquentia), апоі тотодатъ непътаді дп а лор пѣртаре, пентрѣ ка тот че зік дпн гъръ съ адеверезе ши дп фапгъ ши съ деа де мпчъпъ ачел неферічіт проверъ: Фъ че зіче попа, те фереще дпсъ де челе че фаче ел. Епіскопъл маі щіе пре-діка дп алте форме пѣтрѣпеторѣ ла тóтъ тѣрма са рѣспъодітъ дп маі мѣлте дпн-тѣрі, адікъ прпн епістоліі, прпн черкъларе, вісітадіі каноніче. Ашеа арѣнкъ ел семп-целе, каре дпкълзіте де о пѣрпндеаскъ іѣ-віре кѣтръ тот попоръл съѣ пѣ вор ліпсі а вреще дп арборі палді.

Дп кавселе весерічещі ши морале, а-ле кѣрор жѣдекаре віне ла скавпъл епіско-песк сокотіт дптрѣ дпделес маі лат, дп-делептъл епіскоп се щіе къ тоатъ скѣп-пѣтатеа де сфера діктатъ лѣі прпн дрептъл весеріческъ ши прпн канóне. Ел деспарте аѣер тóте кавселе кѣте кад свпга са персоналъ жѣдекаре ши дппѣкаре де челелалте маі пѣ-терóсе ши маі комплікате, каре свпга се черчета де комън къ консіліъл съѣ епіско-песк, пе каре екропеніі дп пѣтескъ консі-сторіѣ (дѣпъ о воръѣ латпнъ пѣ преа кла-сікъ). Ел чітеше ши кѣмпънеде къ дп-делепчъне ши дп фрїка лѣі Dzeѣ орї че кавсъ; іар ресолъцііле сале свпг лѣтѣрі-те, категоріче, мотивате ши рѣзімате атѣт де таре пе леѣе ши адевѣр, дпкът ши дппетрітъл, ши перѣшпнатъл, ши орвітъл де егоістъл съѣ съ фіе сіліт а рекънóще къ пѣ е асѣрпїт дптрѣ нпмік. — Де ачі дп-коло епіскопъл се сімте преа ф рїчіт, къ ашезѣмпнтеле еклїсіастіче дп детъадъ а щіне лѣпгъ сіне зп консісторіѣ де върваді дпделепді, теолоціі ши іѣрїдіі вѣні, дрепді

ші декорѣнді, фѣрѣ а кѣрор консіліѣ ши вотѣрі съ пѣ деа септпнде дп кавсе ком-плікате, атѣт пентрѣкъ епіскопъл щіе преа віне, къ пѣпъ че ошѣл é om, есте свпс-ла дпшеларе ши амѣдїре, дпкът е мѣлт маі сігѣр, дакъ маі мѣлте капете десват кавселе дпн маі мѣлте пѣнтѣрі де ведеде, кѣт ши — пентрѣкъ авѣад епіскопъл кон-сісторіѣ къ вотѣрі, іар пзвмаі пѣпъше жѣкътоаре дѣпъ флѣіеръл лѣі, ла орї че дптъмпларе есте апѣрат де перікълъл де а лѣа сіпгѣр асѣрпъші тóтъ респосавілі-татеа, саѣ деа свѣері сіпгѣр кѣртїрїле ши зра рѣлор. Дóѣ вотѣрі епіскопъл ши кѣте зп вот фіе-каре асесор де консісторіѣ, че мїжлок вѣн де а пѣзі кѣмпътъл, дрепта-теа, азкторітатеа ши тóте! — Се щіе къ свпг мѣлді карїі ши дп зімеле пóстре до-рескъ а ведеа пе епіскопъл дѣвѣрѣкат дп сфера са къ потестате монархікъ авсолѣ-тістїкъ, дпкът дакъ вѣтѣва дп консісторіѣ с'ар форма о маіорітате дѣшпѣнóсъ, дп-пѣтїмітъ, корѣптъ, епіскопъл съ айѣв дре-птъл а тѣіа пѣ 'птрегъл ши а нпмічі саѣ а модїфіка опініа маіорітѣдіі дѣпъ пѣак. Чі зп епіскоп дрепт ши дпделепт пѣ іп-трѣ нпчі одатъ дп асеменеа кѣрсъ. Ел пе лѣпгъ че кѣнóще къ нпчі еванѣеліа нпчі фацтеле апостолілор шїі даѣ нпчі о поте-стате монархікъ, апоі маі аѣл ши алте мїжлóче де а адѣче пе консісторіѣ ла ка-леа адевѣрълѣі. Ел адікъ: а) дпші поате фаче обсервацііле сале рѣзімате пе скрї-птѣрѣ, пе канóне екѣменіче, кѣм ши пе о практикъ свпгѣтóсъ, пе карѣа пѣпъ ла кѣтаре кавсъ дпшіі консісторіалїціі сѣі о рекъвоасѣсерѣ де вѣзъ ши о пѣзісерѣ ка портъ, дп оровóкъ а черпе ши а жѣдека лѣкръл маі фѣрѣ патїмъ ши къ матѣрїта-те маі мѣре, іар пѣпъ атѣвчі дпші дѣнеа-

гъ съвскрѣдіа. в) Де кѣтва дѣ кѣтаре дѣчесе есѣ ла мѣжлок зѣле кѣтсе, репор-
 тѣрѣ кѣтръ алте копѣсїї саѣ кѣтръ поте-
 статеа мѣреаѣ, тревѣнде шї мѣпсе, кѣре
 тоате нѣ апѣксерѣ а фї дѣтермінате шї
 лѣнѣрїте прїп капоане дѣчесане шї алте
 леѣї посїтїве, епїскопѣл фѣрѣ аї трече
 прїп мїнте а се фаче леѣїслатор, кїамѣ
 сїнод, пропѣне респектївеле грѣвѣтѣдї, коп-
 дѣче не адѣнаѣїї кѣ такт шї кѣ зел кѣтръ
 скопѣл пѣнтрѣ кѣре се адѣнарѣ, шї ашеа
 мѣжлочеѣе капоѣне шї статѣте, але кѣрор
 обсерваре не вїїторїѣ сѣл скапѣ де фре-
 кѣрї шї пѣплѣчерї обїчнїте а се еска дѣ-
 тре ел шї дѣотре консісторїѣ, саѣ шї дѣ-
 тре клерѣл дѣнтрѣг. Тот сїнодѣл дѣнгрї-
 жеѣе а скїтва саѣ а префаче шї зѣле
 капоѣне дѣчесане веки, кѣре нѣ маї аѣ нїчї
 зѣ скоп, кѣчї дѣпѣ тїмпѣрї скїтѣвѣндѣсе
 дѣнпреѣївѣрїїле, еле дѣокѣ дѣевенїрѣ саѣ
 пѣнтрѣвїнѣѣсе, саѣ токѣта стрїкѣѣоасе, орї
 шї рїдїкѣле, кѣчї ера шї еле нѣмаї лѣкрѣ
 оменеск. Дѣнсѣ епїскопѣл нїчї ла рѣгѣ-
 мїндїїле саѣ черерїїле але кѣрор дѣнпїнїре
 орї денегаре атѣрнѣ нѣмаї дѣла дѣнпѣл нѣ
 дѣ ресолѣѣїа атѣнчї дѣнатѣ; пѣнтрѣкѣ ел
 шїїе преа вїне, кѣ шѣлдї дїп черѣторї саѣ
 чершїторї де ачеїа кѣ фадѣ пѣтедѣ, кѣ
 окїї плекадї сѣѣт прѣгѣтїдї ал дѣшѣла де
 вор пѣтѣе, ал дѣндѣплека ла аплачїдарѣа
 кѣтрѣрї лѣкрѣ саѣ пост кѣре нѣ лї се кѣ-
 вїне, ал мїшка спре дѣндѣраре аколо зѣде
 ел е даторїѣ а фї нѣмаї дрѣнт, їар нѣ шї
 дѣндѣрѣторїѣ. Дѣчї рѣспѣвасѣл лѣї есте кам
 ачѣста: „Вїне вїне; воїѣ ведеа, воїѣ чер-
 чѣта черерѣа маї деапроане, апої вѣ воїѣ
 да шї ресолѣѣїе.“ Кѣ зѣ рѣспѣвасѣ ка аче-
 ста денартѣ не дѣогесѣїторї шї скапѣ де
 еї, лѣзѣндѣшї тїмп де а кѣмплѣнї маї акѣ-

рат черерѣа лор. Ачѣста ва сѣ зїкѣ:
 Festina lente = грѣвѣще дѣчет.

Епїскопѣларе пѣдїне чѣасѣрї де пѣнтрѣ-
 чере (recreatio). Тїмпѣл кѣт дї мѣпсеѣе
 дѣла тревїїле офїѣїале, дѣла кѣмпѣтѣта ма-
 сѣ шї сомп, дѣл дѣнтрѣвїїе спре прїмїреа
 зѣор вїсїте пѣанѣратѣ, кѣчї де дѣогесѣїелї
 „образнїче“ се фѣреѣе, апої кѣ чїтїтѣл
 зѣор кѣрдї вѣле, пѣнтрѣ ка сѣ нѣ рѣшѣїе
 де пропѣшїреа веакѣлї. Де ачї дѣнколо
 конверсаѣїа лѣї е рѣстрїнѣсѣ ла ачеїа, кѣ
 карїї вїне тотѣеаѣна дѣн контакт офїѣїал;
 кѣ ачеѣїа пѣнтрѣче ел, фѣрѣ а сѣлѣрї ка
 сѣї пѣтѣ кѣт маї пѣдїп каракѣтерѣл пѣвѣлїѣ
 шї прїват; кѣчї орї чїїне пѣте фї конвер-
 сѣторїѣ пѣлѣкѣт, весел, прїмїторїѣ, фѣрѣ а
 кѣдѣа ла о маїїерѣ де ом ординарїѣ, пѣчо-
 плїт; кѣ атѣт маї вѣртос зѣ епїскоп. Ел
 пѣсте ачѣста маї пѣзеїѣе, ка дѣн апронїе-
 реа са персоналѣ пѣкѣртатѣ сѣ вїїе нѣмаї
 оаменї кѣ каракѣтер пѣпѣтат, карїї се вѣ-
 кѣрѣ де респектѣл шї дѣнкредѣреа тѣтѣ-
 рор вѣнїмор; пѣнтрѣкѣ ел їарѣш нѣшї
 аскѣнде, кѣ оаменїї сѣѣт преа аплекаѣї а
 жѣдека маї вѣртос не чеї стѣтѣторї дѣн
 постѣрї маїї дѣпѣ чеї кѣ карїї конверсаѣл
 маї дес. Де ачѣста шї епїскопѣл се фѣ-
 реѣе, ка нѣ кѣтва дѣнпреѣївѣрѣл сѣѣ сѣ
 се фѣрѣтезе врео катарїїл де оаменї лїп-
 гарї, кѣртѣнї пѣрѣшїнаѣї, вѣотошї, дѣн-
 прошѣтѣторї, апої тотѣдатѣ лѣзѣторї де
 мїтѣ, карїї де о парѣ се дѣнчеаркѣ ал а-
 тѣѣї, аї дѣнпїлѣа зѣрекіїле кѣ мїнчѣнї, їар
 де алта дѣнстрїїнѣл не клер шї попор, пѣ-
 нѣндѣсе ка зѣ пѣрѣте десѣнѣрдїторїѣ, ка о
 вѣлѣл реа дѣнтрѣ пѣсторїїл шї пѣсторїїї.

(Ва зѣта.)

ВРЪЖИТОАРЕА.

Спзнемї оарвѣ връжїтоаре;
 Чїне 'сѣ еѣ шї че воеск?
 — Че, копїле! крeзї тѣ оаре
 Кѣ еѣ нѣ пот сѣ'дї връжеск?
 De шї n'am окї, đar вѣд вїне
 Кѣ ещї тѣлѣр палт, столїт;
 Вѣд шї inima đın tїne,
 Kїm de patimї c'a стрївїт.

Те вѣд асѣел, фѣтѣл меѣ,
 Кїм те vede Dїmnezeї.

Спзнемї, те rog, връж тоаре,
 Каре е врсїга mea?

— А вѣрса дн вечї сѣдоаре
 Ш' а трї вїеацѣ греа.
 А кѣпта дн лок-дѣ а пѣлїце
 Асѣпрїреа тѣтѣрор,
 Шї а нѣ пѣтеа ацї стѣпїце
 Đın пент фокѣл de amor.

Đar тѣ кѣптѣ, фѣтѣл меѣ,
 Аївї пѣдежде 'н Dїmnezeї.

Спзнемї, спзнемї, връжїтоаре,
 Каре е dorїца mea?

— Тѣ нѣ аї dorїндї зшоаре
 Шї 'дї зїмвeдїе амарѣ стеа.
 Рѣзгѣдїле дн лѣте
 Аѣ мѣлт днкъ а domnї,
 Шї 'н задар кѣ а тале глѣте
 Воещї а ле педенсі.

Đar тѣ чеаркѣ, фѣтѣл меѣ,
 Кѣдї ажѣтѣ Dїmnezeї.

Đar ean, спзнемї, връжїтоаре,
 Че с' аратѣ 'н дрѣтѣл меѣ?

— О фѣргѣнѣ трекѣтоаре.
 Шї апої зн кѣркѣвѣѣ,
 Вестїгор de фeрїчїре,
 Каре ва дѣжнѣна
 Не ротнї кїнд дн знїре
 Нѣ атѣрнареа шї vor серва.

Цїнедї дрѣтѣл, фѣтѣл меѣ,
 Кѣ е mare Dїmnezeї!

Те rog спзнемї, връжїтоаре,
 Челе деспре вїїгор.

— Вїїгорѣ ѣ ка о флоаре
 Днтр'нш пом перодїгор.

Roada eї, чїне о цїе
 Дѣ а фї взнѣ дѣ а фї реа?
 О фeрїцї de вїжлїе
 De врецї а гѣста đın ea.
 Вїїгорѣл, фѣтѣл меѣ,
 E змврїт de Dїmnezeї.

Спзнемї, спзнемї, връжїтоаре,
 Чева деспрѣ аморѣл меѣ.

— А! цїїѣ вїне кѣ те doаре,
 Днсѣ n'am че'дї фаче еѣ!
 Еленѣца те зреце,
 Шї 'н кѣрѣнд те ва лѣса;
 Ън весерїкан пѣтѣще
 Маї вїне dragosteа са.

Дѣмї вакшїнѣл фѣтѣл меѣ,
 Шї те дѣ кѣ Dїmnezeї.

Г. Сїон.

Сѳртеа лѣї Наполеон.

Наполеон саѣ днкоронат de днпѣрат
 ал Францїї ла а. 1805; сокотїндѣсѣ дїфреле
 ачествї пѣтѣр, фаче 14; саѣ destrонат ла
 анѣл 1814; сокотїндѣсѣ шї дїфреле ачествї
 пѣтѣр фаче їарѣш 14; їарѣ патрѣспрезаче
 đın патрѣспрезаче нѣ рѣтѣне пїмїк, саѣ
 латїнеце Nihil. Ачест Nihil сѣ алкѣтѣще
 đın днчепѣтоареле лїтере че аратѣ вртѣ-
 тоареле пѣте :

Наполеон.

Іоакїм.

Хїеронїм.

Іосїф.

Лѣдовїк.

Nihil.

Іар днчепѣтоареле лїтере дела

Прѣсїа,

Австрїа,

Рѣсїа,

Інглїтера*) шї

Сведїа, аратѣ пѣтїреа Парїсѣ-
 лѣї че сѣ алкѣтѣще đın пѣтереле пѣтерї-
 лор че аѣ лѣат Парїсѣл шї аѣ дѣрѣпѣнат
 пе Наполеон.

Пѣт.

*) Кїм дї зїк англїї.